

Strategi for **norsk industriell involvering i anskaffelse av nye fregatter**

Forsvarsdepartementet

Innhold

Strategi for norsk industriell involvering i anskaffelse av nye fregatter - Erstatningskapasitet for fregatter	2
Innledning og bakgrunn.....	2
Forsvarsindustriens betydning i anskaffelsen	3
Mål	4
Innretning av arbeidet	5
1. Industrisamarbeidsavtaler tilsvarende anskaffelseskostnad.....	5
2. Industrielt samarbeid - muligheter kort sikt	6
3. Industrielt samarbeid/ muligheter på middels og lengre sikt	8
Gjennomføring og prioriterte aktiviteter	9
Myndighetsdialog og bilateralt samarbeid	9
Involvering av norsk industri	10
Industriforum.....	11

Strategi for norsk industriell involvering i anskaffelse av nye fregatter

Regjeringen har besluttet å anskaffe nye fregatter for å styrke Sjøforsvarets operative evne og sikre Norges maritime forsvarsevne i tiårene som kommer. Denne anskaffelsen representerer den største enkeltinvesteringen i forsvarssektoren siden F-35 kampflyene. Anskaffelsen skal gjennomføres i samarbeid med en strategisk partner - fortrinnsvis med et pågående fregattprogram – for å sikre høy grad av systemlikhet og en effektiv gjennomføringshorisont.

Norsk forsvarsindustri spiller en sentral rolle i å styrke nasjonal forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Strategien legger derfor til grunn at anskaffelsen ikke bare skal sikre et rettidig, moderne og kapabelt fregattsystem, men også bidra til å utvikle og opprettholde en bærekraftig og konkurransedyktig nasjonal forsvarsindustribase.

Balansert mot hensynet til systemlikhet og behovet for en effektiv gjennomføring, skal fregattanskaffelsen derfor også innrettes mot å videreutvikle en sterk og konkurransedyktig nasjonal forsvarsindustribase. Dette dokumentet legger rammene for strategisk innretting av de industrielle målsettingene i fregattanskaffelsen.

Innledning og bakgrunn

Gjennom Langtidsplanen for forsvarssektoren, *Forsvarsløftet - for Norges trygghet* (Prop. 87 S (2023-2024)) styrkes Norges evne til krigføring i det maritime domenet. Prosjekt 1180 - Erstatningskapasitet for fregatter er en del av Flåteplan 2024, og er etablert for anskaffelse av fem fregatter med opsjon på en sjette, og

tilhørende maritime helikopter for anti-ubåtkrigføring.

For å opprettholde den operative evnen på fregattsystemene i størst mulig grad, legges det opp til en tidsriktig anskaffelse i samarbeid med en nær alliert. En slik anskaffelse vil sikre kontinuitet i den maritime kapasiteten og styrke Norges evne til anti-ubåtkrigføring. Tidlig innfasing av nye fartøy vil samtidig kunne redusere behovet for omfattende oppdateringer av fregattene i Fridtjof Nansen-klassen.

En grunnleggende forutsetning for anskaffelsen er at fregattene skal anskaffes og driftes gjennom et strategisk partnerskap med en nær alliert, som deler Norges strategiske interesser i våre nærområder. Dette partnerskapet vil danne fundamentet for anskaffelsen og må være utformet for å sikre langsiktig understøttelse og videreutvikling av fregattene gjennom hele deres levetid. Det er en målsetting at materiellet og våpensystem i størst mulig grad er felles, med lik konfigurasjon som den strategiske partneren.¹ Valg av strategisk partner skal gjøres på grunnlag av følgende kriterier: Strategisk partnerskap, tid, kostnad og ytelse, der strategisk partnerskap veier tungt. Industrielt samarbeid integreres i kriteriet strategisk partnerskap.

Utformingen av det strategiske partnerskapet vil avhenge av hvilken nasjon Norge inngår samarbeid med, og må utvikles i tett samarbeid med den aktuelle partnernasjonen. Partnerskapet skal i hovedsak etableres gjennom myndighetsdialog, og reguleres gjennom så

¹ Reservedeler skal kunne deles og systemene oppdateres i fellesskap med delte kostnader. Beredskapslager med deler og våpen kan deles, mens noe må holdes nasjonalt av beredskapshensyn. Det er også en målsetting at fasiliteter for vedlikehold er tilgjengelige for hverandre og kan deles.

forpliktende avtaler som mulig – fortrinnsvis i form av *Memorandums of Understanding* (MoU) eller tilsvarende bilaterale avtaler².

Gitt de rammene som gjelder for anskaffelsen – anskaffelse fra en strategisk partner, høy grad av systemlikhet og kort tidshorisont – vil en vesentlig del av investeringene (kontantstrømmene) i gjennomføringsfasen tilfalle en internasjonal partner. Det er derfor avgjørende å utnytte mulighetsrommet som ligger i valg og utforming av det strategiske partnerskapet, for å styrke og videreutvikle en kompetent og konkurransedyktig norsk forsvarsindustri konkurransedyktig norsk forsvarsindustri. Dette er i tråd med ambisjoner og målsettinger i Nasjonal forvarsindustriell strategi, Langtidsplanen for forsvarssektoren og Stortingets innstilling til Langtidsplanen (Innst. 426 S (2023-2024)).

Forsvarsindustriens betydning i anskaffelsen

Det er vesentlig for norsk sikkerhet at forsvarssektorens anskaffelsesvirksomhet bidrar til å styrke og videreutvikle nasjonal forsvarsindustri. Eksport og internasjonalt samarbeid er videre en forutsetning for å videreføre forsvarsindustrien. Forsvarsindustriens sentrale rolle i forhold til nasjonal sikkerhet og egenevne kommer tydelig frem i Langtidsplanen. I Stortingets innstilling til langtidsplanen fremheves enstemmig viktigheten av at det i forbindelse med anskaffelsen av nye fregatter blir inngått industrisamarbeidsavtaler med leverandøren, og at regjeringen legger opp til at det inngås et «bredt strategisk industri- og myndighetssamarbeid med leverandørnasjonen». For industrisamarbeid i

² Slike avtaler anses generelt ikke å innebære noen juridiske forpliktelser i seg selv, med mindre de inngås som folkerettslige bindende avtaler i form av traktater. Eventuelle juridiske bindinger vil primært foreligge først når kommersielle avtaler inngås.

fregattanskaffelsen legges følgende strategiske målsetting til grunn, som er tråd med Nasjonal forsvarsindustriell strategi og Stortingets innstilling til Langtidsplanen:

Mål

Strategien danner grunnlaget for å nå målsettingen om å videreutvikle og styrke den norske forsvarsindustrien. Den fastsetter rammene for industriens involvering i anskaffelsesprosesser, med sikte på å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser. De prioriterte teknologiske kompetanseområdene (TKO) fungerer som styringsverktøy for hvor norsk industri skal prioriteres, ettersom disse er definert som kritiske for å opprettholde

Videre er det et mål om økt verdiskaping generelt, som oppnådd gjennom industrisamarbeidet i kampfly- og ubåtanskaffelsen. Det strategiske arbeidet for industrisamarbeid i fregattanskaffelsen skal tilstrebe å oppnå eventuelle synergier med øvrige prosjekter i Flåteplan 24.

Det er samtidig et mål å styrke verdiskapingen generelt, slik man har sett eksempler på gjennom industrisamarbeidet i kampfly- og ubåtanskaffelsene. Det strategiske arbeidet med industrisamarbeid i fregattanskaffelsen skal også søke å utløse synergier med øvrige prosjekter i Flåteplan 24.

Fregattanskaffelsen skal bidra til å videreutvikle og styrke nasjonal forsvarsindustri gjennom å:

- **Sikre gode industrisamarbeidsavtaler (ICA) som understøtter våre teknologiske kompetanseområder, sikrer markedsadgang og leveranser i leverandørnasjonen, til en verdi av anskaffelseskostnaden.**
- **Involvere norsk forsvarsindustri i størst mulig grad i et strategisk samarbeid med leverandørnasjonen, som sikrer verdiskaping utover verdien av selve anskaffelsen.**
- **Bygge opp under nasjonal forsyningssikkerhet og beredskap, fortrinnsvis i tråd med de definerte teknologiske kompetanseområdene (TKO), herunder vedlikeholdskapasitet.**

nasjonal sikkerhet og teknologisk suverenitet.

Med bakgrunn i behovet for å styrke forsyningssikkerhet og nasjonal beredskap, er det en sentral målsetting å sikre bred involvering av norsk industri i levetidsoppdateringer, vedlikehold og oppgraderinger av fregattsystemene. Involvering av underleverandører – herunder små og mellomstore produksjonsbedrifter (SMBer) – vurderes som avgjørende for å bygge robuste nasjonale verdikjeder, styrke beredskapen og bidra til å komplettere verdikjeder i samarbeid med allierte.

FD vil vektlegge målsettingene og de prioriterte teknologiske kompetanseområdene (TKO) i den videre prosessen med dialog og forhandlinger med partnernasjoner og leverandører, frem mot valg av strategisk partner og påfølgende kontraktsinngåelse.

Nasjonale prioriterte forsvarsteknologiske kompetanseområder:

- 1) Ammunisjon, rakettmotorer og militært sprengstoff
- 2) Missilteknologi
- 3) Kommando-, kontroll-, informasjons-, kommunikasjons- og kampledelsessystemer
- 4) Systemintegrasjon
- 5) Autonome systemer og kunstig intelligens
- 6) Undervannsteknologi
- 7) Materialteknologi spesielt utviklet eller bearbeidet for militære formål
- 8) Levetidsstøtte for militære systemer

I tillegg er romteknologi spesielt utviklet eller tilpasset for militære formål et satsningsområde, spesielt i lys av den senere tids raske utvikling og betydning.

Innretning av arbeidet

Arbeidet med å involvere norsk forsvarsindustri i fregattanskaffelsen føres langs tre parallelle hovedspor:

1. **Inngåelse av forpliktende industrisamarbeidsavtaler (ICA)**
2. **Strategisk industrisamarbeid med kortsiktig tidshorisont**
(leveransetidspunkt)
3. **Strategisk industrisamarbeid og øvrige industrielle muligheter med middels til langsiktig perspektiv**

Alle tre spor forutsetter tett myndighetsdialog, formalisert bilateralt samarbeid, og en bred tilnærming til involvering av norsk forsvarsindustri – en såkalt «Team Norway»-tilnærming. Det skal utarbeides så forpliktende avtaler som mulig før valg av strategisk partner, og samarbeidet skal følges opp bilateralt på myndighetsnivå også etter anskaffelsestidspunktet. FD vil søke og samordne aktivitetene gjennom hele prosessen, inkludert de industrielle, for å sikre at norske myndighetsaktører fremstår samlet og med et omforent budskap innenfor rammene av denne strategien.

Hvert spor for industriell involvering tydeliggjør hvilke samarbeidsområder og muligheter som skal prioriteres for å styrke målrettet og strategisk industrielt samarbeid.

1. Industrisamarbeidsavtaler (ICA)

Bestemmelser for Industrielt samarbeid ved Forsvarsanskaffelser fra utlandet (BIF) legges til grunn for anskaffelsen, med krav om inngåelse av en forpliktende industrisamarbeidsavtale Industrial Co-operation Agreement (ICA) ved materiellanskaffelser.

- Det skal inngås forpliktende ICA-avtaler, enten gjennom direkte eller indirekte prosjekter, som sikrer at leverandøren forplikter seg til industrisamarbeid tilsvarende 100 prosent av kontraktssummen (inkludert eventuelle tilleggsanskaffelser).
- Avtalene skal være på plass så tidlig som mulig – og senest innen tidspunktet for kontraktsinngåelse – for å opprettholde et reelt insentiv til å oppfylle kravene knyttet til en kontrakt av denne størrelsen.
- Eventuelle Government-to-Government (G2G)-prosjekter som

det oppnås enighet om mellom FD og valgt strategisk partner, vil kunne inngå som del av leverandørens industrisamarbeidsforpliktelse, og vil bli trukket fra totalforpliktelsen i henhold til de betingelser FD fastsetter.

- Forsvarsmateriell (FMA) har ansvar for fremforhandling og oppfølging av Industrisamarbeidsavtalen (ICA), mens FD har ansvar for Government-to-Government (G2G)-samarbeid. Disse ansvarsområdene må ses i sammenheng og komplementere hverandre for å sikre helhetlig styring og oppfølging av industrisamarbeidet.

Prioriterte aktiviteter:

- B2B-dialog mellom norsk industri og leverandørnasjonens industri
- Myndighetsdialog med nasjoner og industri
- Utforming av G2G-avtaler (Government-to-Government)
- Utarbeidelse og signering av Declaration of Willingness
- Inngåelse av ICA/Life Cycle ICA (Industrisamarbeidsavtaler)
- Forberedende avtaler, inkludert Memorandum of Understanding (MOU) med underavtaler (Program Agreements)
- Utarbeidelse av veikart/plan for langsiktig innfrielse av industrisamarbeidsforpliktelser

2. Industrielt samarbeid - muligheter kort sikt

Gitt anskaffelsens tidslinje og kravet om systemlikhet, er mulighetene for leveranser fra norsk industri på plattformen ved anskaffelsestidspunktet noe begrenset. Omfanget vil variere avhengig av hvor langt plattformen er utviklet av den valgte strategiske partneren, og vil være mest

begrenset dersom fartøyene allerede er i produksjon. Norske myndigheter og norsk industri bør derfor søke enighet om å fremme norske felles kompetanseområder som Norge ønsker å ta ansvar for gjennom fartøyets levetid. Dette vil bidra til å sikre en konkurransedyktig norsk forsvarsindustri med fokus på utvikling, og legge til rette for at industrien kan støtte levetidsunderstøttelse av felles systemer sammen med partnernasjonen.

Mulighetsrommet for leveranser på kort sikt skal likevel aktivt utforskes gjennom myndighetsdialog med alle potensielle leverandører. Norsk forsvarsindustri har også et eget ansvar for å posisjonere seg hos leverandørene og presentere de mest relevante produktene og løsningene som kan inngå i plattformens verdikjede tidlig i prosessen.

Promoteringen og budskap skal skje koordinert med FD for å sikre et enhetlig budskap og harmonisering med sentrale prosesser knyttet til de nasjonale investeringsprosessene på myndighetsnivå.

- Med bakgrunn i TKO og de industrielle målsettingene vektlegges og kommuniseres krav om integrering av norske missiler om bord (NSM/3SM).
- Muligheten for integrering av missiler på partnernasjonens fartøy, samt eksport av missiler ut over leverandørnasjonen (tredjeland) vil også tillegges vekt innenfor handlingsrommet av eksportregelverket.
- *Government Furnished Equipment (GFE/GFX)* –hovedsakelig nasjonalt gradert kommunikasjonsutstyr og sikkerhetsløsninger produsert av norsk industri – skal integreres på norske fartøy. Øvrige muligheter for å

definere GFE/GFX vil bli vurdert opp mot tid og kostnader i dialog med partnernasjonen.

- Maritime autonome og ubemannede løsninger, både overflate- og undervannsdroner, vektlegges som viktige kapasiteter om bord på fregattene.
- Andre produkter og løsninger som norsk industri kan levere og som passer inn, skal benyttes i dialog med leverandørnasjonene for å identifisere sammenfall mellom behov og muligheter, samt områder hvor norsk industri kan tilby bedre, mer kostnadseffektive eller bærekraftige løsninger.
- Muligheten for bygging, produksjon og utrustning av fregattene i Norge skal tillegges vekt, da dette kan sikre kompetanse og kapasitet i verftsindustrien og øvrig norsk industri. En form for nasjonal produksjon kan også øke norsk industris muligheter for direkte leveranser til plattformen. Bygging og utrustning i Norge må ses i sammenheng med Flåteplan 24, spesielt med tanke på fremtidige standardiserte overflatefartøy.
- Eventuelle muligheter for produksjon/utrustning/sammenstilling av strategisk partners/ andre nasjoners fartøy vektlegges.
- Muligheter for utvikling av norske verft og nasjonale kompetanse- og industriaktører som tilrettelegger for senere vedlikehold vil vektlegges, ref. pkt 2.
- Muligheter for samarbeid om en felles flåte av standardiserte fartøyer, samt

andre norskutviklede militære fartøy som for eksempel hurtiggående spesialfartøy, der både partnernasjonen og Norge bidrar til standardisering i NATO, skal vektlegges. Dette vil kunne styrke videreutviklingen av norsk forsvarsindustri og bidra til en mer effektiv fordeling av levetidskostnader for en felles standardisert flåte.

- Norsk industris muligheter for leveranser til andre plattformer som den strategiske partnernasjonen utvikler og leverer, skal vektlegges, herunder blant annet:
 - o JSM/strikemissiler, luftvern, ammunisjon, (mini)droner, romteknologi eller autonome systemer,
 - o Maritime autonome og ubemannede løsninger (både overflate og undervannsdroner) og annen undervannsteknologi (ref. TKO).
 - o Mulighetene for eksport av disse produktene til tredjeland.
 - o Andre produkter/løsninger hvor norsk industri kan innta en leveranseposisjon.

Prioriterte aktiviteter:

- Identifisering av muligheter på kort sikt, inkludert definering av Government Furnished Equipment (GFE/GFX)
- Utarbeidelse av en samlet og systematisk oversikt over produkter og muligheter fra norsk industri i leveranseposisjon
- Kartlegging av leverandørnasjonens anskaffelser

- Myndighetsdialog med fokus på den industrielle strategien og forventninger
- Myndighetsledet dialog med deltakelse fra norsk forsvarsindustri
- Utarbeidelse av forpliktende avtaler, som Memorandum of Understanding (MOU)
- Utarbeidelse av industriplaner for oppfølging etter nedvalg
- Dialog med norsk maritim industri

3. Industrielt samarbeid og muligheter på middels og lengre sikt

Det stilles krav om – og kommuniseres tydelig – at norsk industri skal involveres i levetidsunderstøttelse, videreutvikling og fremtidig produksjon av fregattsystemet. Dette kan blant annet skje gjennom etablering av felles utviklingsprosjekter i samarbeid med partnernasjonen.

For å sikre industrielle muligheter på mellomlang og lang sikt, samt ivareta nasjonal beredskap, må arbeidet med kompetanseoverføring og bevaring av kritiske kompetanseområder starte umiddelbart etter valg av strategisk partner. Et *Joint Program Office (JPO)* skal etableres i samarbeid med den strategiske partneren som får hovedansvaret for å konkretisere og definere roller, ansvar og samarbeidsmuligheter på bilateralt nivå – særlig knyttet til levetidsunderstøttelse (Through Life Support, TLS) av fregattsystemet.

Egne fartøy – nasjonal kapasitet og understøttelse:

- Norsk industri skal ha kapasitet og posisjon til å vedlikeholde, reparere og oppgradere fartøyene og tilhørende systemer gjennom hele levetiden. Dette skal skje ved bruk av felles

støttefasiliteter og med basis i nasjonal kompetanse.

- Partnerskapet med leverandørnasjonen skal danne grunnlaget for drift og levetidsunderstøttelse av fregattene og deres systemer. For å sikre nasjonale kapasiteter og beredskap skal følgende vektlegges:
 - Konkretisering av muligheter for nasjonale leverandører til å etablere og videreutvikle kompetanse innen levetidsunderstøttelse, med utgangspunkt i teknologiske kompetanseområder (TKO), samt behovet for nasjonal forsyningssikkerhet og beredskap
 - Langsiktig planlegging for håndtering av felles kritiske komponenter og reservedeler

For å opprettholde nødvendig kompetanse på levetidsunderstøttelse kreves det en viss kritisk masse. Det vil derfor vektlegges om norsk industri også kan bidra til levetidsunderstøttelse av partnernasjonens fartøy, tredjelands-/eksportfartøy og øvrige maritime plattformer. For å styrke norsk industris rolle i hele levetiden til fregattsystemet, og bygge videre på det bilaterale samarbeidet med partnernasjonen, vil følgende områder være sentrale i den videre oppfølgingen:

- Muligheter for leveranse av systemer og delsystemer fra norsk industri, i tråd med fremtidig utskiftning, oppdatering og teknologisk utvikling på fartøyene.
- Utarbeidelse av veikart for oppgradering og levetidsunderstøttelse av

plattformen, senest i en tidlig fase etter kontraktinngåelse.

- Etablering av Joint Ventures eller andre formaliserte samarbeidsmodeller mellom norsk og partnerlandets industri, for felles utvikling og produksjon, inkludert risiko- og ressursdeling – etter modell fra det tysk-norske samarbeidet i ubåtanskaffelsen.
- Teknologioverføring, der det inngås avtaler om at leverandørindustrien deler teknologi og kompetanse som kan styrke norsk forsvarsindustri.
- FoU-samarbeid, inkludert muligheter for norsk industri til å delta i leverandørnasjonens egne eller multilaterale forsknings- og utviklingsprosjekter. Videre bør det vurderes hvordan norsk industri kan inkluderes og posisjoneres i europeiske samarbeidsprogrammer, eksempelvis gjennom muligheter for påvirkning og deltakelse i EU-programmer via EØS-avtalen. Dette kan omfatte:
 - o Muligheter for finansiering, støtte eller annen tilrettelegging som styrker norsk industris posisjon i relevante samarbeidskonstellasjoner
 - o Støtte fra leverandørnasjonen til norske aktører i søknadsprosesser og samarbeid knyttet til programmer som European Defence Fund (EDF).

Prioriterte aktiviteter:

I tillegg til aktivitetene under pkt. 2:

- Inngåelse av avtaler som definerer norsk industris rolle i fremtidig levetidsunderstøttelse
- Utarbeidelse av veikart for levetidsunderstøttelse (TLS) av fregattene, inkludert delsystemer
- Kartlegging av tilbydernes planer for å identifisere nye industrielle muligheter

Gjennomføring og videre arbeid

FD praktiserer prinsippet om paritet og likebehandling i alle faser av prosessen, fra oppstart og dialog med potensielle partnernasjoner til nedvalg av strategisk partner. Dette sikrer en rettferdig, transparent og konkurransebasert gjennomføring, hvor alle aktuelle nasjoner behandles på like vilkår.

Myndighetsdialog og bilateralt samarbeid

Som en sentral del av prosessen med nedvalg av strategisk partner vil FD lede myndighetsdialogen med leverandørnasjonene. Målet er å sikre klare og forpliktende avtaler om hvilket omfang og innhold det bilaterale samarbeidet med Norge og norsk industri skal ha – dette i forkant av både nedvalg og kontraktinngåelse.

Norske myndigheter benytter aktivt prosessene frem til, samt i etterkant av anskaffelsestidspunktet, sammen med andre koordinerte arenaer³ for å motivere leverandører og leverandørnasjoner til å prioritere norske løsninger så langt det er mulig innenfor det tilgjengelige

³ Med koordinerte arenaer menes ulike møter mellom norske myndigheter og potensielle partnernasjoners myndigheter (og industri), for eksempel offisielle besøk, bilaterale samtaler,

delegasjonsbesøk eller multilaterale møter og toppmøter hvor FD bidrar med innhold eller deltar i relevante samtaler og diskusjoner.

mulighetsrommet – og dette gjelder alle tre hovedsporene i strategien. Identifiseringen av muligheter bygger på en helhetlig og systematisk oversikt over hvilke løsninger og produkter norsk industri kan tilby. Utarbeidelse av Memorandum of Understanding (MoU) basert på ICA og tilbagemeldinger fra tilbydernasjonene knyttet til kartleggingen av muligheter beskrevet i punktene 1–3, er et sentralt element i myndighetsdialogen. Disse MoU-ene skal forplikte leverandørene også etter nedvalg av strategisk partner og kontraktsinngåelse, og må inngås før valg av strategisk partner for å sikre måloppnåelse i industristrategien.

Et koordinert og samlet budskap fra norsk side om de industrielle målene formidles i all myndighetskontakt med leverandørnasjonene.

- Representanter fra norsk industri inkluderes i høynivåmøter med partnernasjonene for å understreke viktigheten av å utvikle en sterk, felles forsvarsindustri, samt for å fremme norske løsninger og produkter.
- Myndighetsdialogen omfatter muligheter fra norsk industri, som systematisk utarbeides og presenteres i en mulighetskatalog (*Catalogue of Opportunities*).
- Representanter fra industri inkluderes i deler av myndighetsdialogens som omhandler norske industrielle muligheter og løsninger i samarbeid med leverandørnasjonens myndigheter og industri. Primært fokus fregattsystemet, men også kommunisere forventninger rettet mot underleverandørene av de største tilhørende delsystemer (ASW helikoptre, våpen og sensorer).

Fregattprogrammet, med sitt omfang og fokus på strategisk partnerskap, vil kreve et tett bilateralt samarbeid med leverandørnasjonen. Industrisamarbeidet vil være en integrert del av dette samarbeidet på myndighetsnivå, også med et langsiktig levetidsperspektiv. De MoU-er, avtaler og planer som utarbeides i forkant av kontraktsinngåelsen, vil bli fulgt tett opp gjennom det bilaterale samarbeidet. Norsk industris markedsadgang og deltakelse i muligheter utover selve fregattanskaffelsen søkes sikret gjennom myndighetsdialogen og den bilaterale relasjonen med den valgte strategiske partneren.

Involvering av norsk industri

Anskaffelsen av fregattsystemet skal, basert på strategien og de tilhørende aktivitetene og forpliktelsene, sikre at norsk forsvarsindustri blir en enda viktigere samarbeidspartner for leverandørnasjonens industri. Dette samarbeidet vil også styrke Norges forsyningssikkerhet ved å redusere sårbarheter i forsyningskjeden under krise og krig.

FD har initiert forsvarsindustrien, gjennom forsvars- og sikkerhetsindustriens interesseforening (FSI), til å involvere seg i strategien og målsettingene gjennom å:

- Gi innspill til denne strategien.
- Etablere en samlet systematisk oversikt over mulighetene som norsk industri kan tilby til de aktuelle leverandørnasjonene (mulighetskatalog). Denne benyttes i direkte dialog som et virkemiddel for å involvere norsk industri i forhold til målsettingen i denne strategien, og for å øke

kunnskapen om norsk forsvarsindustri mot de aktuelle leverandørnasjonene.

- Mulighetskatalogen oppdateres gjennom programmets levetid.
- På tidspunkt for endelig nedvalg av strategisk partner, utarbeides de aktuelle samarbeidsområdene identifisert fra mulighetskatalogen, myndighetsdialogen og dialog mellom industrien (B2B) til en forpliktende industriplan, som følges opp aktivt gjennom det bilaterale myndighetssamarbeidet (FD) og gjennom FMAs oppfølging av ICA.

Norsk forsvarsindustri har vokst ved at de store selskapene har inkludert små og mellomstore bedrifter (SMB) i eksportmulighetene. Dette videreføres ved å gi norsk industri mulighet til å stille med representanter som aktivt støtter målsettingene i strategien og mulighetskatalogen, for å sikre direkte involvering med de aktuelle partnernasjonene.

- Dialogen må ta utgangspunkt i en *Team Norway*-tilnærming og representere bredden i norsk forsvarsindustri, inkludert særlig de relevante mulighetene fra begge hovedkategorier av SMBer, produksjons-SMBer og teknologi-SMBer.
- Tilbyderleverandørene fra de ulike partnernasjonene har i oppstartsfasen av prosessen hovedsakelig hatt dialog med de

største norske forsvarsleverandørene gitt tidsrammen i anskaffelsen. Det er en forventning at de store norske industriaktørene hensyntar underleverandør-spekteret og opptrer helhetlig på vegne av bredden i norsk forsvarsindustri i.

- Mulighetskatalogen skal bidra til å kommunisere muligheten fra SMBer og annen industri i sterkere grad.

Industriforum

Det vil bli etablert egne industriforum for Flåteplan 2024, med underforum for de ulike programmene: fregatt, standardiserte fartøy og ubåt. Industriforumene skal være formaliserte samarbeidsarenaer som også fungerer i levetidsfasen. Formålet er å identifisere synergier mellom anskaffelsesprosjektene, legge til rette for strukturert dialog og effektiv informasjonsflyt mellom myndigheter og industri, samt tilrettelegge for at anskaffelsesprosjektene i Flåteplanen i størst mulig grad bidrar til måloppnåelse i denne strategien og styrket industrielt samarbeid. Forsvarets sikkerhets- og industrisamarbeid (FSi) vil bistå Forsvarsdepartementet (FD) med gjennomføring av oppstartsmøtet for industriforum Flåteplan.

Det vil bli utarbeidet egne mandater for undergruppene i industriforumene som definerer formål, deltakelse og arbeidsform.